

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

07-03-354М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Митна справа»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІ економіки та
менеджменту
Протокол № 2 від 08.10.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Митна справа» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Шило Ж. С. – Рівне : НУВГП, 2025. – 30 с.

Укладачка: Шило Ж. С., к.е.н., доцентка кафедри фінансів та економічної безпеки.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Керівниця групи забезпечення: Кондрацька Н. М., к.е.н., доцентка, кафедри фінансів та економічної безпеки.

ЗМІСТ

1. Загальні рекомендації щодо вивчення навчальної компоненти.....	3
2. Перелік тем та плани проведення практичних занять.....	4
3. Задачі для вирішення.....	8
4. Рекомендації до практичних завдань.....	21
5. Перелік рефератів.....	25
6. Питання для самостійного розгляду.....	27
7. Список рекомендованої літератури.....	29

© Ж. С. Шило, 2025
© НУВГП, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ

Розроблені методичні вказівки передбачені для допомоги у підготовці до лекційних та практичних занять з навчальної компоненти «Митна справа» здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання.

Навчальна компонента надає характеристику основним інститутам митної справи у повній відповідності з внутрішньою структурою митного законодавства та його базових джерел: Митного кодексу України та законів України «Про Єдиний митний тариф», «Про зовнішньоекономічну діяльність», та включає вивчення наступних питань: сутності та значення митної справи, єдиної системи митних органів, їх функцій, прав та обов'язків, форм та методів діяльності; навчання правильному орієнтуванню у митному законодавстві, принципів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та основних видів комерційних угод у митній справі; ознайомити з засобами та методами тарифного та нетарифного регулювання у митній справі; забезпечення уміння проведення митного оформлення пасажирських переміщень, багажу, товарів і предметів при перетині митного кордону України.

В методичній розробці наводяться завдання до виконання самостійної роботи, проведення практичних занять за окремими розділами курсу, методика їх вирішення, перелік рекомендованої літератури, теми рефератів та питання гарантованого рівня знань.

Вивчення дисципліни базується на знаннях отриманих з таких навчальних дисциплін, як «Податкова система», «Гроші і кредит», «Фінанси», «Фінанси ЗЕД», а отриманні знання будуть використані при написанні курсових робіт, бакалаврських та магістерських кваліфікаційних робіт в частині проведення фінансово-аналітичних розрахунків та дослідження специфіки регулювання господарської діяльності у сфері зовнішньоекономічних відносин в умовах світової економічної інтеграції та сталого розвитку.

Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів:

1. Теоретико-методичні основи розвитку митної справи в Україні.

2. Митний контроль та його вплив на фінансово-економічну діяльність.

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно та якісно виконати завдання для самостійної роботи, здати проміжні модульні контролі знань.

Модульний контроль вважається складеним, якщо студент отримав не менше 60 балів. Дисципліна закінчується заліком, тому результати складання модульних контролів зараховуються як підсумковий контроль

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПЛАНИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. ОРГАНІЗАЦІЯ МИТНОЇ СПРАВИ ТА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

1. Визначення та основні засади митної справи в Україні.
2. Правове регулювання митної справи в Україні.
3. Сутність та підходи до трактування митної політики держави.
4. Функції митної політики.
5. Форми реалізації та заходи регулювання митної політики.

Література: 1, 2, 3, 4, 8.

Тема 2. ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

1. Становлення системи митних органів в Україні.
2. Функціонування митних інституцій в рамках органів доходів і зборів та фіскальної служби України.
3. Сучасна парадигма створення Державної митної служби України.

Література: 2, 3, 5, 6, 8.

Тема 3. МИТНІ РЕЖИМИ В УКРАЇНІ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ

1. Поняття митних режимів, їх роль і місце в митній справі.
2. Зміст митного режиму.

3. Сутність та порядок застосування окремих митних режимів.
4. Пільги за митними режимами.

Література: 1, 3, 6, 17, 15.

Тема 4. МИТНА ВАРТІСТЬ ТОВАРІВ ТА МЕТОДИ ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ

1. Економічний зміст митної вартості товарів та його еволюція.
2. Нормативно-правове забезпечення митної вартості товарів.
3. Методи визначення митної вартості товарів.
4. Декларування митної вартості.
5. Контроль правильності визначення митної вартості товарів.

Література: 2, 4, 5, 14.

Тема 5. МИТНЕ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

1. Сутність митного оподаткування, класифікація митних платежів.
2. Справляння мита в Україні.
3. Акцизний податок при ввезенні підакцизних товарів на митну територію України.
4. Податок на додану вартість в контексті експортно-імпортних операцій.
5. Справляння додаткових митних платежів в Україні.

Література: 1, 4, 7, 11.

Тема 6. НЕТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД

1. Сутність нетарифного регулювання.
2. Загальна характеристика видів нетарифного регулювання ЗЕД.
3. Квотування та ліцензування в системі методів нетарифного регулювання.
4. Антидемпінгові заходи та субсидування експорту.
5. Особливості використання інших видів нетарифного регулювання ЗЕД.

Література: 2, 4, 6, 9, 11.

Тема 7. ВПЛИВ КРАЇНИ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ НА ЗАХОДИ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

1. Значення країни походження товарів в міжнародній торгівлі.
2. Ознаки повністю виготовлених товарів та критерій достатньої переробки товарів.
3. Порядок визначення країни походження товару та застосування тарифних заходів.
4. Види сертифікатів про походження товару та їх верифікації.
5. Гармонізована система опису та кодування товарів.
6. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.

Література: 1, 3, 6, 9, 12.

Тема 8. МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ І ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ

1. Сутність, значення та мета митного оформлення товарів.
2. Характеристика митних документів та специфіка їх застосування.
3. Митні формальності при митному оформленні товарів із використанням митної декларації.
4. Основи декларування товарів і транспортних засобів.

Література: 3, 6, 7, 12.

Тема 9. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ

1. Сутність та економічний зміст митного контролю.
2. Принципи та форми здійснення митного контролю.
3. Організаційні аспекти митного контролю.
4. Митні експертизи.
5. Застосування системи управління ризиками у митному контролі.

Література: 2, 4, 10, 12, 14.

Тема 10. МИТНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА

1. Девіантна поведінка та митна злочинність.
2. Поняття контрабанди, запобігання її вчиненню та відповідальність. Порушення митних правил та відповідальність за їх вчинення.
3. Види порушень митних правил.
4. Провадження у справах про порушення митних правил.

Література: 1, 3, 6, 11, 13.

Тема 11. МИТНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

1. Теоретичні та правові засади митної безпеки.
2. Оцінка ефективності митної безпеки в системі економічної безпеки держави.
3. Проблеми та напрями вдосконалення митної безпеки України.

Література: 2, 4, 5, 6, 15.

Тема 12. УЗГОДЖЕНІСТЬ МИТНИХ СИСТЕМ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

1. Порівняльний аналіз організаційних структур та функцій митних органів зарубіжних країн.
2. Загальна характеристика процедур митного контролю та митного оформлення (новий митний тариф).
3. Імплементация європейського досвіду формування інституту АЕО.
4. Запровадження АЕО в національну митну систему

Література: 2, 4, 6, 15.

3. ЗАДАЧІ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ

Задача

Товар поставляється на експорт. Умовні дані до задачі (у національній грошовій одиниці – грн.) наведено нижче:

- вартість товару.....50 000 грн;
 - доставка у порт відправлення.....550 грн;
 - вартість навантажувально-розвантажувальних робіт із вивантаженням товару вздовж борту судна.....950 грн;
 - вартість доставки товару на борт судна і його складування.....700 грн;
 - витрати на фрахт до порту призначення.....17 000 грн;
 - вартість навантажувально-розвантажувальних робіт у країні-імпортері1 600 грн;
 - доставка на склад покупця.....340 грн;
 - страхування доставки до порту призначення.....600 грн;
 - повідомлення покупця про доставку товару.....100 грн.
- Визначити ціни FOB і CIF.

Задача

Українське підприємство здійснює поставку продукції до ОАЄ. Розрахуйте ціну партії товару в залежності від різних умов поставки Інкотермс-2020. Вихідні дані наведено у таблиці. Номер варіанту залежить від порядкового номера студента у списку групи.

Вихідні данні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Собівартість одиниці продукції, грн.	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000
Об'єм продажу, шт.	5	8	9	7	10	4	6	2	1	3
Прибуток, грн.	300	1000	1500	1300	2000	1200	2000	800	400	1350
Витрати на упаковання та маркування товару на складі, грн/шт.	10	15	25	20	10	35	15	30	40	25
Витрати на завантаження товару на складі, % від собівартості	5	5	4	4	3	3	2	1	2	1

Витрати на перевезення товару від складу продавця до основних засобів перевезення, грн.	200	300	400	250	350	150	250	350	300	400
Витрати на розвантаження та складування товару у пункті перевалки, % від витрат на перевезення	50	60	55	65	70	55	65	70	50	60
Експортні формальності, грн.	100	50	75	55	80	90	85	70	60	65
Витрати на навантаження на основний транспорт, грн.	80	90	85	70	60	100	50	75	55	80
Витрати на оплату основного транспорту, грн.	120	100	110	115	125	130	110	100	120	130
Витрати на страхування товару, грн.	100	50	75	100	100	50	75	100	50	75
Витрати на розвантаження товару з основного транспорту, грн.	50	75	55	75	50	75	55	50	75	55
Витрати на доставку товару від основного транспорту, грн.	80	90	100	80	90	100	80	90	100	80
Витрати на оплату імпортних формальностей, грн.	100	110	115	130	110	100	120	100	110	115

Задача

Скласти зовнішньоекономічний договір з урахуванням наступних умов:

Покупець. Фірма “SEPTUR”, м. Лейпциг, КУ 40504, Німеччина, в особі директора Тосквіної Р., що діє на підставі Статуту.

Товар. Пшениця м'яких сортів 3-го класу, врожаю 2018 року.

Якість. Відповідно до ДСТУ – 9353-90 «Пшениця – Технічні умови».

Кількість. 3500 тон; - 5 % по опціону Продавця і загальній контрактній вартості.

Вага. Визначається накладною, що оформлена за визначеним зразком і завірена. Покупець має право надіслати представника Незалежної інспекційної комісії на місце навантаження за свій рахунок. Результати інспектора вважати вірними для двох сторін.

Упаковка. Насипом у відповідних для транспортування зерна вагонах.

Ціна. 320 доларів США (в тому числі ПДВ за нульовою ставкою оподаткування) за одну метричну тону на умовах DAF кордон Україна (Ягодин).

Задача

Визначити термін доставки для таких умов:

1. Товар – цукор. Транспорт для перевезення – корабель.

Оплата транспортування – продавець. Відповідно до умов договору ризик втрати або пошкодження товарів переходить від продавця до покупця в момент перетину вантажу борту судна.

2. Товар – залізна руда. Транспорт для перевезення – залізниця. Оплата транспортування – продавець. Оплата імпортного мита - продавець. Передача ризиків – у момент підписання первинних документів покупцем.

3. Товар – пшениця. Транспорт для перевезення – річковий транспорт. Оплата транспортування – продавець. Оплата імпортного мита - продавець. Страхування вантажу - продавець. Вимоги щодо страхування – мінімальні.

4. Товар – монітори для комп'ютерів. Транспорт для перевезення – автомобільний транспорт. Оплата транспортування – покупець. Оплата імпортного мита - покупець. Відповідно до умов договору ризик втрати або пошкодження товарів переходить від продавця до покупця в момент отримання товару на складі.

Задача

ТОВ «Техносвіт» уклало договір з Samsung LTD (Корея) покупку партії телефонів. Організація доставки телефонів включає такі етапи:

- завантаження на складі м. Хансі, Корея (вартість 300 \$);
- доставка в морський порт м. Сівань, Корея (вартість 4500 \$);
- завантаження на борт корабля (вартість 1200 \$);
- розвантаження у порту м. Одеса, Україна (вартість 600 \$);
- розмитнення (вартість 400 \$), страхування (вартість 1000 \$).

Встановити відповідальність сторін при застосуванні умов доставки EXW, FAS, CIF, DDP.

Задача

Покупець (Україна) та Продавець (Естонія) уклали договір купівлі-продажу на наступних умовах:

- загальна сума контракту – 100 000 грн;
- сума послуг з транспортування та вантажно розвантажувальних робіт: 10 грн. за 1 км;
- транспортний маршрут протяжністю 1200 км;
- сума страхування 10 % вартості контракту;
- експортне мито 15 % вартості контракту;
- імпортне мито – 10 % вартості контракту.

Встановити відповідальність сторін при застосуванні умов доставки EXW (м. Таллін), DDU (м. Київ), DAF (пункт пропуску на кордоні м. Дольськ).

Задача

Згідно з контрактом, укладеним між «Ховард Компані Лімітед» (Великобританія, Лондон) і ТзОВ «Синтез» (Україна, м. Київ, оптова торгівля), останнє постачає на склад у Лондоні товар Z на умовах DDP-Лондон. Вартість поставки 5000 \$.

Товар відвантажено зі складу в Києві 12.09.20__ р. ВМД на експорт датована українською митницею 13.09.20__ р. А товаросупровідні документи підписані закордонним контрагентом у Лондоні 10.10.2018 р. Оплата за товар надійшла на валютний рахунок ТзОВ "Синтез" 17.10.2024 р.

1. Перелічіть зобов'язання ТзОВ «Синтез».
2. Перелічіть зобов'язання «Ховард Компані Лімітед».
3. Для кого вигідніший такий варіант доставки товарів?

4. Як зміняться зобов'язання контрагентів якщо умови доставки зміняться на EXW-Київ?

Задача

На підставі зовнішньоекономічного договору ТОВ «Рондо» (м. Дніпро, Україна) придбало у компанії Glory (Словаччина) 1360 м акрилового джгуту по ціні 40 \$ / 1 м і 1100 м джгуту з віскози по ціні 60 \$ / 1м. Умова поставки DAP (місце призначення – прикордонний пункт пропуску через державний кордон України Ягодин). Вартість транспортування з прикордонного пункту до м. Дніпро – 160 \$ (у т.ч. ПДВ). Митний збір – 0,2 %.

Задача

1. Визначити фактурну і митну вартість товару, з урахуванням курсу валют, встановленого на дату розв'язання задачі.

2. Розрахувати митний збір, мито і ПДВ з урахуванням ставок мита, визначених для кожної номенклатури товару у додатку до Закону України «Про митний тариф».

Розрахувати митну вартість товару.

Задача

Підприємство-резидент «Палтус-Фієста» на підставі зовнішньоекономічного договору придбало у компанії B&G (Болгарія) перли культивовані. Вартість товару відповідно до рахунку-фактури склала 180 тис. €. Умова поставки DAP (місце призначення – Миколаївська регіональна митниця). Вартість транспортування становить м. Варна – м. Одеса – 400 €, м. Одеса – м. Миколаїв – 240 €. Ставка мита для даного товару становить 5 %, митного збору – 0,3 %.

Розрахувати фактурну і митну вартість товару (з урахуванням курсу валют, встановленого на дату розв'язання задачі), суми мита, митного збору і ПДВ.

Задача

08.09.20__ р. імпортер подав на митницю вантажну митнудекларацію, де указав фактурну вартість партії комп'ютерів – 18 тис. \$. Адвалорна ставка ввізного мита – 10 %, митного збору – 0,2 %, акцизу – 5 %. За результатами проведення митних формальностей митний орган скоригував фактурну вартість др 22 тис. \$.

Визначити митну вартість товару (з урахуванням курсу валют, встановленого на дату розв'язання задачі), суми мита, митного збору і ПДВ.

Задача

ТОВ «Ecoline» імпортує столові вина з Грузії. 14.01.20_ р. підприємство імпортувало 2000 пляшок вина ємністю 0,5 л (код УКТ ЗЕД 2203000100). Вартість 1 пляшки – 85 \$. При постачанні партії також були здійснені наступні витрати:

- транспортування до пункту пропуску на кордоні України – 600 \$;
- вартість послуг з завантаження-розвантаження – 80 \$;
- страхування вантажу – 10 % договірної вартості.

Завдання:

1. Розрахувати митну вартість партії.
2. Розрахувати імпорте мито з урахуванням ставок визначених у Законі України «Про Митний тариф України», суму митних платежів.
3. Розрахувати акциз і ПДВ.
4. Визначити ціну продажу вина з урахуванням очікуваної рентабельності – 12 %.

Задача

Необхідно визначити ставки ввізного мита для таких товарів:

1. Чай чорний цейлонський «АКВАР» з бергамотом, фасований в упаковках по 100 г.
2. Чай зелений, фасований в упаковках по 200 г в одноразових фільтр-пакетах.
3. Новий легковий автомобіль із загальною кількістю місць – 4.
Автомобіль обладнаний двигуном внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням та з кривошипно-шатунним механізмом з робочим об'ємом циліндрів двигуна 2000 см³.
4. Природний газ.
5. Природний газ для заправлення запальничок, зріджений у контейнерах ємністю 200 см³.
6. Дитяча іграшка в шоколадній оболонці «Кіндер-сюрприз».
7. Печиво «TWIX» – пісочне печиво з карамеллю, покрите молочним шоколадом в упаковці по 58 г.

Задача

Визначити митний режим, який доцільно вказати у митній декларації для мінімізації митних і податкових платежів при митному оформленні таких товарів:

1) 09.07.20__ р. на пункт пропуску на державному кордоні України з Угорщини прибула партія жіночих пальт в кількості 480 од. Загальна вартість товару – 116 тис. €. Відповідно до митної декларації від 01.06.20__ р., вказана партія жіночих пальт була поміщена у митний режим експорт і реалізована угорській компанії.

Товар повертається українському постачальнику у зв'язку виявленням браку.

2) 25.03.20__ р. на пункт пропуску через державний кордон України з Франції прибула партія червоного вина. Вино транспортується французькою компанією у Казахстан. На території України вино не реалізуватимуть.

3) ДП «Антонов» уклало договір із Іранським урядом про ремонт транспортних літаків на території Ірану. 16.11.20__ р. представникам регіональної митниці на аеродромі смт. Гостомель подано митну декларацію для митного оформлення обладнання, що буде вивезено в Іран для проведення ремонту літаків відповідно до умов договору. Термін виконання робіт – 4 місяці.

4) 18.09.20__ р. представники регіональної митниці отримали повідомлення, що на митний склад, розташований на території морського порту, надійшла партія курятини. Власник вантажу – ТОВ «Барішівська птахофабрика». Покупець – компанія з Єгипту. Вартість товару – 46 тис. \$. Товар зберігатиметься на складі до моменту отримання дозволу від ветеринарної служби.

5) 01.06.20__ р. вітчизняна компанія ТОВ «Дніпроазот» придбала у австрійської компанії 3 газоочисні установки для очищення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел 35 забруднення. Після проведення пуско-налагоджувальних робіт встановлено, що фактичні технічні характеристики обладнання не відповідають специфікації. Газоочисні установки прибули на пункт пропуску через державний кордон України для повернення постачальнику 01.07.20__ р.

Задача

Визначити митний режим, який доцільно вказати у митній декларації для мінімізації митних і податкових платежів при митному оформленні таких товарів:

1) Українська компанія "Invidia" уклала договір з румунським замовником «ProfCloth» про пошив спецодягу з давальницької сировини. 25.08.20__ р. на пункт пропуску через державний кордон України Чоп прибула вантажівка з тканиною і фурнітурою для пошиття медичних халатів. Вартість партії товару – 65 тис. \$.

Відповідно до договору, готова продукція повинна бути відвантажена зарубіжному замовнику 01.09.20__ р.

2) 1.09.20__ р. на пункт пропуску через державний кордон України, розміщений на залізничній станції, прибуло обладнання для виробництва пелет українського підприємства «Фотон». Обладнання продане польській компанії Cheshek&Co і транспортується у м. Гданськ. Вартість обладнання 360 тис. \$. За умовами договору право власності на обладнання передається після його монтажу і випробування.

3) 06.08.20__ р. на пункт пропуску на державному кордоні України прибули 4 вітрові турбіни різної потужності. Власник обладнання – німецька компанія Leight. Мета ввезення на митну територію України – участь у спеціалізованій виставці «Екологія та енергоефективність», яка проходитиме у Києві 15-18.08.20__ р.

4) З 01.05.20__ р. по 28.10.20__ р. на території митного складу закритого типу, розташованого у пункті пропуску через державний кордон України, зберігається партія кави у зернах торгової марки Jacobs. Відповідно до митної декларації, товар поміщений у митний режим «митний склад». Країна походження товару – Бразилія.

Вартість товару – 35 тис. \$. Через відсутність оборотних коштів вітчизняний покупець не може оплатити товар і митні платежі. 01.11.20__ р. термін придатності кави завершується.

Задача

За умовами договору від 20.03.20__ р. № 34/267 ТОВ «Мінеральні води України» (м. Київ, Україна) має поставити компанії Tesco (м. Прага, Чехія) 1560 пляшок мінеральної води. Ціна 1 пляшки – 2,6 €/од. Реквізити постачальника: код ЄДРПОУ 0853738, номер акредитації у митних органах 32546873, юридична адреса – м. Київ, вул. Урицького, 18.

Реквізити обслуговуючого банку: ПАТ «КБ «Фінанси і кредит», код ЄДРПОУ 3486490, р/рахунок 2249674832085. Умова постачання – DAP (місце призначення – міжнародний пункт пропуску на митну територію України Ковель). Митне оформлення вантажу здійснює постачальник. Форми МД-2 і МД-3 заповнюються у 3 екземплярах, форми МД-6 і МД-8 не заповнюються. Внутрішній номер МДВ 55/13-28.

Характеристики вантажу: мінеральна вода налита у скляні пляшки місткістю 0,5 л згідно ДСТУ 8778-93 «Води штучно мінералізовані. Технічні умови». Закупорені і марковані пляшки з водою транспортуються в поліетиленових ящиках для пляшок пиво безалкогольної продукції згідно ДСТУ 24831-81 «Тара-обладнання.

Типи, основні параметри і розміри».

Маркування містить такі дані:

- назва і товарний знак підприємства-виробника – ТОВ «Мінеральні води України»;
- назва продукції – вода мінеральна;
- позначення стандарту – ДСТУ 8778-93 «Води штучно мінералізовані.

Технічні умови»; – маса нетто, кг – 1550 кг; – калорійність 100 г продукту – 10 ккал; – вміст вуглеводів у 100 г продукту – 0,3 г.

Вага брутто 1680 кг. Вантаж перебуватиме на кордоні 3 дні.

Умови розрахунку – аванс.

Скласти вантажну митну декларацію.

Задача

Згідно договору № 385/2-12 від 10.03.20__ р., ТОВ «Техносфера» (м. Київ, Україна) придбало 500 ноутбуків марки ASUS X54C у *Spanndecken Frankfurt* (м. Франкфурт, Німеччина).

Транспортування, страхування й оплата митних платежів проводиться за рахунок покупця. 25.04.20__ р. вантажний автомобіль покупця (номер ВВ 25-46 ВІ) прибув на міжнародний пункт пропуску через кордон України Краковець (код згідно Класифікатора 20908 00 00). Оформити специфікацію й вантажну митну декларацію з урахуванням наступних умов:

Юридична адреса ТОВ «Техносфера» – м. Київ, вул. Урицького, 18. Реквізити код ЄДРПОУ 0853738, номер акредитації у митних органах 32546873.

Юридична адреса *Spanndecken* Frankfurt, Schlimpfhofer Straße, 35, 97723, Frankfurt, Telefon: +49 9736 7575070.

Реквізити обслуговуючого банку: ПАТ «КБ «ОТП Банк», МФО 300528, р/рахунок 26001001316341.

Внутрішній номер МД 49/16-74.

Доповнення до митної декларації не складається.

Вантаж транспортується автомобілем в паперових коробках по 100 од. на окремому дерев'яному піддоні.

Договірна ціна 1 од. – 450 €. Розрахунок за отриманий товар здійснюється в євро. Ввізне мито складає 12% від фактурної вартості товару (пільги щодо сплати мита відсутні).

Маркування містить такі дані:

– назва і товарний знак підприємства-виробника – ТОВ «Техносфера»;

– назва продукції – ноутбуки марки ASUS X54C;

– маса нетто, кг – 1200 кг; – вага брутто 1450 кг.

Вантаж перебуватиме на кордоні 5 днів.

Умови розрахунку – аванс.

Скласти вантажну митну декларацію.

Задача

Громадянин України Самусенко Ю.В. прямує до Німеччини у приватних цілях. При митному огляді в особистих речах були виявлені два малюнка (холст, масло). При опитуванні Самусенко Ю.В. стверджує, що ці малюнки не є культурними цінностями.

Обґрунтуйте, наступні дії митного інспектора, який здійснював митний огляд речей громадянина Самусенко Ю.В.

Задача

Працівниками митного поста «Чернівці» Чернівецької митниці під час огляду трьох автомобілів «Мерседес» із причепами вилучено понад 12 т риби мороженої. Автомобілі прямували з Молдови до України.

Під час перевірки виявлено, що справжня вартість вантажу в три рази більша тієї, що заявлена в документах. Складено протокол про порушення митних правил.

Яким видам контролю підлягає цей товар?

Задача

З метою перевірки задекларованої митної вартості товарів у митну лабораторію на експертизу направлено проби розчинника для фарб. Під час відбору зразків та експертизи буди здійснені наступні заходи:

- проби відібрано уповноваженим посадовим особами митного органу на підставі вмотивованого письмового рішення керівника цього митного органу;
- при відборі проб Акт про відбір проб не складено. Інші підтверджуючі документи щодо отримання проб відсутні; - при передачі проб документи на партію товарів не представлені в митну лабораторію;
- за результатами експертизу складено Протокол і висновок лабораторії;
- висновок лабораторії передано митному органу, який направив запит.

Задача

Резидент Міщенко О.А. перетинає пункт пропуску на кордоні України з метою відвідування Румунії в приватних цілях. Міщенко О.А. перевозить готівку у розмірі 14 тис. \$, а також платіжні карти українських банків. Залишок на картках становить 120 тис. грн.

Дайте відповіді на питання:

1. Чи необхідно резиденту декларувати залишки коштів на платіжних картках.
2. Чи може Міщенко О.А. вивозити готівкові кошти в Румунію?
3. Чи повинен Міщенко О.А. декларувати готівкові кошти, які вивозить? Якщо так в якому обсязі?
4. Чи повинен Міщенко О.А. надати документи, які підтверджують зняття готівки з рахунків у банках? Якщо так, вкажіть суму, яку повинні підтверджувати документи?
5. Який період дійсні документи, які підтверджують зняття готівки з рахунків у банках з метою підтвердження на кордоні?

Задача

Громадянин України Січка М.К. переслав з Італії в м. Хмельницький (Україна) готівку в сумі 1200 Євро поштовим відправленням.

Дайте відповіді на питання:

- Чи зможе отримувач отримати відправлення?

- Яку граничну суму готівки дозволено пересилати через міжнародні поштові відправлення та міжнародні експрес відправлення?

- Що відбувається з готівкою, яка перевищує гранично суму допустиму для перевезення через митний кордон України?

Задача

При перетині кордону України для декларування подана партія телевізорів у кількості 150 од. Митна вартість товару – 180 тис. грн.

Телевізори перевозились автомобілем. У процесі митного огляду виявлено, що серед телевізорів розміщені коробки з ноутбуками у кількості 20 од.

Дайте відповіді на питання

1. Чи були порушені митні правила?
2. Яку відповідальність несе декларант?
3. Яку відповідальність несе водій автомобіля?

Задача

Визначити розмір штрафних санкцій для таких порушень митних правил:

- Працівники компанії реалізували і відвантажили частину партії квітів, що перебуває на тимчасовому зберіганні під митним контролем на складі тимчасового зберігання.

- Термін перевезення партії прального порошку автомобілем у митному режимі транзиту перевищено

Задача

З Польщі ввозиться набір для приготування спагеті (код 1902), упакований у Польщі в спеціальному картонному зі специфічними відділеннями для всіх ком патентів набору та кольоровою етикеткою. Набір складається з пакету сирих спагеті (код 1902), маленького пакету тертого сиру (код 0406) та маленької баночки томатного соусу (код 2103) вироблених у Італії. Чи є Польща країною походження набору для приготування спагеті?

Задача

Ввозиться молочний шоколад зі горіхами 500 гр., країною походження яких заявлено Німеччина. Даний шоколад виробляється у

Німеччини. Для виробництва 1 т шоколаду використано іноземну сировину:

- цукрова пудра – 356,1 кг (країна походження Україна);
- какао тверде -177,1 кг (країна походження Індонезія);
- олія какао – 181,5 кг (країна походження Індонезія);
- сухе молоко – 130,3 кг (країна походження Україна);
- горіхи кеш'ю – 171,7 кг (країна походження В'єтнам);
- сіль поварена – 0,8 кг (країна походження Україна);
- фосфатидний концентрат – 2,5 кг (країна походження Нідерланди);
- ароматизатор ванілі – 1,0 кг (країна походження Нідерланди).

Визначити країну походження молочного шоколаду зі горіхами.

Задача

На адресу української фірми ТОВ «Фавор» з Туреччини надійшов вантаж – огірки (код згідно з УКТЗЕД 0707000500) – 20000 кг. Вага товару з урахуванням первинної упаковки – 20250 кг.

Договірна вартість товару становить – 5460 євро.

Ставка мита – 0,3 євро за 1 кг.

Нарахувати ввізне мито на дату митного оформлення 27 лютого поточного року.

Задача

На адресу української фірми ПП «Світанок» з Польщі надійшов вантаж – ковбаса з м'яса (код згідно УКТЗЕД 1601009900) 10000 кг. Вага товару, з урахуванням первинної упаковки - 10075 кг. Договірна вартість товару становить 16950 євро.

Ставка мита – 30 % або не менше 0,8 євро за 1 кг.

Визначити за якими ставками у цьому випадку здійснюється нарахування мита? Дата митного оформлення товару 26 лютого поточного року.

Задача

На адресу українського підприємства надійшов вантаж, новий автомобіль ВАЗ 21099 з об'ємом двигуна 1499 см³ ставка акцизного збору на новий легковий автомобіль становить 0,02 євро/см³. Визначити суму акцизного збору у гривнях, яка підлягає сплаті за цей автомобіль. Дата митного оформлення товару 24 лютого поточного року.

Задача

Фірма «Шенлс» (Україна) на внутрішній митниці оформила вантажну митну декларацію на вивезення майна – залізничні вагони на фірму «РТК» (Словаччина) під зобов'язання про зворотне ввезення до 30 жовтня поточного року. 25 жовтня поточного року вагони було ввезено на митну територію України, про що свідчать відмітки митниці на кордоні. При цьому внутрішня митниця повідомлена про це не була. Чи вбачаються ознаки порушення митних правил у діях фірми «РТК».

Задача

Фірмою «СІХ» на митну територію України було ввезено новий автомобіль «Майбах» як виставковий експонат під зобов'язання про зворотне вивезення. Однак цей автомобіль вчасно не був вивезений, а був задіяний для господарських потреб названої фірми. Чи вбачаються ознаки порушення митних правил у діях фірми «СІХ»?

Задача

При в'їзді на митну територію України водій автомобіля М.Б. Карпов дав зобов'язання про поставлення вантажу вагою 17000 кг у строк до 10 листопада поточного року у внутрішню митницю. Вантаж доставлено 11 листопада поточного року. Чи вбачаються ознаки порушення митних правил з боку М.Б. Карпова?

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Ознаки формування розділів у Гармонізованій системі опису та кодування товарів

Розділи	Ознака групування
I, II, V	Походження
IV, XI, XII, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI	Хімічний склад
III, VI, VII	Функціональне призначення
VIII, IX, X, XIII, XIV, XV	Вид матеріалу, з якого виготовлено товар

Розрахунок митних зборів

Таблиця 1

Оціночна вартість у разі імпорту товару

Крок 1	Вартість транзакцій – це FOB і кілька коригувань	Ххх
Крок 2	Додати вартість транспортування, пов'язану з доставкою імпортного товару до місця імпорту (Пояснення до кроку 2* див. у табл.2)	Ххх
Крок 3	Додати вартість страхового покриття до місця імпорту (якщо вартість страхового покриття не визначено, це буде 1,125% від FOB (див. табл. 3 пояснення до кроку 3**))	Ххх
Крок 4	Усього (КРОК 1 + КРОК 2 + КРОК 3) – його можна назвати –цінність, що підлягає оподаткуванню	Ххх

Таблиця 2

Крок 2 – пояснення *

Цю вартість неможливо встановити	Така вартість має становити 20% від вартості FOB
Товари, які імпортуються авіакомпанією	Виявлена вартість на кроці 2 не повинна перевищувати 20% FOB товару
Товари, імпортовані в інший спосіб	Якщо вартість транспортування піддається визначенню. То така вартість в іншому випадку становить 20% від FOB
Якщо FOB неможливо встановити, але сума FOB і вартість страхування відомі	Вартість на кроці 2 становить 20% від такої суми, тобто 20% (FOB + вартість страхування)

Таблиця 3

Крок 3 – пояснення **

Якщо FOB неможливо встановити, але сума FOB і вартість на 2 кроці відомі	Вартість страхування становить 1,125% від такої суми
--	--

Проформа, що показує розрахунок митного збору

Оціночна вартість u/s 14(1) або тарифна вартість u/s 14(2) Закону про митницю	A	XXX
Додати Базове мито митниці u/s 12 на (A) вище	B	
Додати соціальний збір до основного митного збору 10% від (B)	C	
Вартість для цілей стягнення інтегрованого податку 3(7) і на компенсацію податку на товари та послуги 3(9) (A+B+C)	D	XXX
Додати інтегрований податок u/s 3(7) за відповідною ставкою на (D)	E	XXX
Додати компенсацію податку на товари та послуги u/s 3(9) за відповідною ставкою на (D)	F	
Загальна вартість імпортованих товарів (D+E+F)	G	XXX
Загальна сума мита, що підлягає сплаті = (G-A)		XXX

Митна оцінка вартості товарів – це метод, якому віддають перевагу, коли у випадку продажу, і коли певні вимоги були дотримані. Наприклад, вимога, за якою «покупець і продавець не пов'язані, а якщо і так, то вартість транзакції все ще прийнятна».

Додаткові елементи «ціни, що фактично сплачена, або підлягає сплаті» (якщо вони ще не включені в ціну) включають:

- комісії та брокерські послуги (за винятком комісій за покупку)
- вартість контейнерів / упаковки
- на матеріали, комплектуючі, інструменти, штампи, техніку, розробку, плани, ескізи тощо - надається покупцем продавцю безкоштовно або за зниженою вартістю
- роялті та ліцензійні внески - умова купівлі-продажу
- виручка від подальшого продажу, що нараховується продавцю
- витрати на доставку, тобто транспортні / страхові / вантажно-розвантажувальні збори до місця в'їзду в ЄС

Елементи, що не додаються до «ціни, що фактично сплачена, або підлягає сплаті», якщо це окремо вказано в рахунку-фактурі:

- транспорт після прибуття до місця в'їзду в ЄС
- плата за будівництво, обслуговування тощо після імпорту

- відсотки за домовленістю про фінансування
- збори за право створювати копії в ЄС
- комісія за покупку
- імпортне мито

Характеристика умов поставки товару у чотирьох групах правил «Інкотермс»

До групи E входить термін EXW – «з підприємства» (...назва пункту). Згідно з цією умовою продавець звільняється від ризику випадкової втрати або пошкодження товару в момент, коли товар надано у розпорядження покупця на складі продавця у визначений контрактом час. Доставка і навантаження товару здійснюються за рахунок покупця. У разі невизначеності в контракті, покупець не має зобов'язань щодо митного оформлення товару.

До групи F входять три терміни: FCA – «франко-перевізник» (...назва пункту), FAS – «франко вздовж борту судна» (...назва порту відвантаження) та FOB – франко на борту (...назва порту відвантаження). Умови, що позначаються цими термінами, об'єднує те, що продавець виконує свої обов'язки після передачі товару перевізникові в зазначеному місці. Перевізником може виступати експедиторське підприємство яке не здійснюватиме перевезення, але забезпечить доставку товару покупцеві.

До групи D входять три терміни: DAT – «поставка на терміналі» (...із зазначенням пункту призначення), DAP – «поставка до місця призначення», DDP – «доставлено зі сплатою мита» (...у зазначеному пункті призначення). Спільне, що поєднує умови групи D, полягає у зобов'язанні продавця доставити товар до обумовленого зовнішньоекономічним контрактом пункту призначення і нести усі ризики та витрати, пов'язані з його поставленням.

До групи C входять чотири терміни: CFR – «вартість та фрахт» (...у порту призначення), CIF – «вартість, страхування та фрахт» (...у порту призначення), CPT – «перевезення оплачене до» (...назва пункту призначення) та CIP – «перевезення та страхування оплачені до» (...назва пункту призначення). Дані терміни об'єднує те, що продавець зобов'язаний самостійно, укласти договір перевезення, за його рахунок товар перевозиться до зазначеного у контракті місця, де буде прийнятий покупцем. Про відвантаження та можливий термін прибуття товару до місця призначення, додаткові реквізити, необхідні для приймання товару, продавець повідомляє покупця

5. ПЕРЕЛІК РЕФЕРАТІВ

1. Митна політика УНР.
2. Роль держави в стимулюванні експорту.
3. Митна політика України в контексті асоціативного членства з ЄС.
4. Митна політика в країнах Європейського Союзу.
5. Митна справа за часів козацької доби.
6. Прагматизм взаємодія митних органів України з іншими державними органами.
7. Види діяльності, контроль за провадження яких покладено на митні органи.
8. Правовий і соціальний захист посадових осіб митних органів України.
9. Особливості матеріального забезпечення працівників митних органів.
10. Протидія корупції в лавах митної служби України.
11. Міжнародні організації в регулюванні митної справи (СОТ, ГАТТ, ВМО).
12. Демпінг як порушення правил міжнародної торгівлі.
13. Антидемпінгова політика у захисті національного виробника. Антидемпінговий кодекс ГАТТ/СОТ.
14. Нелегітимне субсидування у міжнародній торгівлі, його вплив на позиції країн на світовому ринку.
15. Сучасні реалії використання нетарифних інструментів в Україні.
16. Товарна номенклатура, її еволюція. Гармонізована система опису і кодування товарів.
17. Ефективність класифікаційної роботи митних органів в Україні.
18. Прагматизм діяльності митних інституцій в частині ідентифікації країни походження товарів.
19. Верифікація сертифікатів в Україні та її роль в митній справі.
20. Проблеми удосконалення класифікації товарів в Україні.
21. Проблемні аспекти визначення митної вартості товарів в Україні.
22. Зарубіжні орієнтири ідентифікації митної оцінки товарів.
23. Ефективність діяльності митних органів України щодо визначення митної вартості товарів.

24. Проблематика визначення митної вартості транспортних засобів, які ввозяться в Україну.
25. Фіскальні втрати України внаслідок порушень з визначенням митної вартості товарів.
26. Вплив митного тарифу на зовнішню торгівлю та економіку України.
27. Особливості сплати митних платежів при переміщенні транспортних засобів через митний кордон України.
28. Фіскальна роль митних платежів у формуванні бюджетних доходів України.
29. Проблемні аспекти адміністрування митних платежів в Україні.
30. Європейська практика митного оподаткування та уроки для України.
31. Міжнародна діяльність по врегулюванню митних формальностей.
32. Міжнародні уніфіковані правила декларування вантажів.
33. Проблемні аспекти митного оформлення товарів в Україні.
34. Діджиталізація процесів митного декларування в Україні та світі.
35. Європейська практика митного оформлення та її імплементації в Україні.
36. Митний контроль переміщення через митний кордон транспортних засобів, що ввозяться громадянами в Україну для постійного користування.
37. Митний контроль переміщення через митний кордон культурних цінностей.
38. Особливості переміщення гуманітарної допомоги через митний кордон України та ефективність митного контролю.
40. Митний контроль переміщення через митний кордон поштових відправлень.
41. Митний контроль переміщення через митний кордон товарів у міжнародних експрес відправленнях.
42. Особливості провадження справ про порушення митних правил в Україні.
43. Ефективність діяльності митних органів щодо протидії контрабанді зброї.
44. Проблематика незаконного переміщення людей через митний кордон України.

45. Сучасні технічні засоби в протидії митній злочинності в Україні та світі.
46. Світовий досвід запобігання митним деліктам.
47. Вплив митної безпеки на економічний розвиток держави в умовах інтеграційних процесів
48. Індикатори ефективності митної безпеки
49. Цифрове середовище митної справи (E-CUSTOMS)
50. Методологія визначення митної вартості та ціни, що підлягає сплаті в ЄС.

6. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗГЛЯДУ

1. Сутність митної справи.
2. Історичний розвиток митної справи в Україні.
3. Митна політика України.
4. Нормативно-правові основи митної справи в Україні.
5. Суб'єкти митного регулювання в Україні.
6. Митні органи в системі державного управління.
7. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності: сутність, структура й призначення.
8. Порядок класифікації товарів згідно УКТ ЗЕД.
9. Мета і порядок визначення країни походження товару.
10. Зовнішньоекономічний договір: юридичні засади і порядок складання.
11. Правила «Інкотермс».
12. Країна походження товару
13. Критерії достатньої переробки товару
14. Особливості визначення країни походження товару
15. Документи, що підтверджують країну походження товару
17. Документи для підтвердження митної вартості товарів
18. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо товарів, що імпортуються
19. Методи визначення митної вартості за ціною договору щодо ідентичних та подібних товарів
20. Методи визначення митної вартості на основі віднімання та додавання вартості, резервний метод
21. Митна вартість: сутність і напрями використання.
22. Методи визначення митної вартості.
23. Мито: види і порядок розрахунку.

24. Митні збори.
25. Порядок розрахунку і сплати акцизного збору і ПДВ при імпортно-експортних операціях.
26. Сутність митного режиму.
27. Митні режими імпорту, експорту, реімпорту, реекспорту, транзиту.
28. Митні режими відмови на користь держави, знищення товарів, митного ліцензійного складу, магазину безмитної торгівлі.
29. Митні режими переробки на митній території, переробки поза митною територією.
30. Технологія митного оформлення товарів.
31. Інформаційний веб-портал «Єдине вікно для міжнародної торгівлі»: сутність, мета та особливості використання.
32. Декларування товарів: процедури, місце і терміни.
33. Вантажні митні декларації.
34. Порядок оформлення й подання митних декларацій.
35. Оформлення та використання попереднього повідомлення (ПП).
36. Сутність та організація митного контролю товарів.
37. Форми та зони митного контролю.
38. Технічні засоби митного контролю.
39. Митні експертизи.
40. Митний контроль перетинання митного кордону пасажирами.
41. Митний контроль пересилання товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.
42. Порядок переміщення через митний кордон валюти.
43. Порядок переміщення через митний кордон транспортних засобів.
44. Митний контроль зберігання товарів, транспортних засобів на складах митних органів.
45. Митний контроль переміщення через митний кордон вторинної сировини і відходів.
46. Сутність контрабанди.
47. Види порушень митних правил.
39. Провадження про порушення митних правил.
48. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил.
49. Автоматизована система митного оформлення.
50. Автоматизована система аналіз та управління ризиками.
51. Митна статистика: елементи й суб'єкти акумулювання.

52. Джерела митної справи
53. Державна митна справа
54. Митна політика України
55. Митні органи України

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Герчаківський С. Д. Митна справа: навч. посіб. Тернопіль : Видавництво «Економічна думка», 2020. 290 с
2. Гребельник О. П. Митна справа : підручник. К. : Центр начальної літератури, 2021. 400 с.
3. Іванова Т.В. Митна справа : збірник завдань: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 Економіка. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 74 с.
4. Кормич Б.А. Митне право : навчально-методичний посібник. Одеса : Фенікс, 2021. 132 с.
5. Кузьмін О.Є. Митна справа : підручник. Л. : Львівська політехніка, 2021. 240 с.
6. Мельник О.Г. Митна справа : навчальний посібник-практикум. К. : Каравелла, 2022. 232 с.
7. Митний кодекс України. К. : Алерта, 2025. 502 с.

Допоміжна

8. Бабюк А. Митна система України: історико-правовий огляд. *Юридичний вісник*, № 1, 2022. С. 15–20.
9. Бардаш С. В., Новак О. С. Ідентифікація сутності та загальних принципів митного контролю. *Облік і фінанси*. 2020. № 4 (90). С. 38–44.
10. Войченко Т. О., Радченко О. А. Особливості організації та митного оформлення морських контейнерних перевезень в світовій практиці. *Інфраструктура ринку*. 2022. URL: <http://www.marketinfr.od.ua/uk/67-2022>
11. Карпенко Г. Л., Коваль Н. О., Панфілова О. Є. Митне право Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. для студентів денної та заочної форми навчання. Одеса : Фенікс. 2020. 118 с.
12. Коваль Н. О. Особливості митного контролю за переміщенням через митний кордон України гуманітарної допомоги. *Митна справа*. 2021. № 6. С. 114–124.

13. Краснікова О. М. Митна політика України в умовах війни. *Актуальні питання сучасної економічної науки : збірник матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. конф., 15 травня 2024 р. Полтава* : ПДАУ, 2024. С. 69–70. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/17387>

14. Критенко О. О., Тоцька Т. С. Спрощення процедури прийняття рішення про визначення митної вартості товарів. *Публічне управління та митне адміністрування*. № 4 (31). 2021. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2021/4/12.pdf>

15. Модернізація податкової та митної політики в інституціональному забезпеченні розвитку економіки України : монографія / Ред д.е.н., професора П. В. Пашка, д.е.н., професора С. В. Онишко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 518 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Статистика Національного банку України / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic>

2. Офіційний портал Державна фіскальна служба України. Податки, збори, платежі. URL: <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/>

3. Звіт про використання бюджетних коштів / Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/byudzhet>

4. Державний бюджет / Міністерство фінансів України URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/borg>

5. Економічна статистика / Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

6. Законодавство України / Верховна рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index><http://zakon.rada.gov.ua/laws>

7. Бюджетний кодекс України : Кодекс від 08.07.2010. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

8. Податковий кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

9. Офіційний портал Державного казначейства України URL: www.treasury.gov.ua

10. Офіційний сайт Головного Контрольно-ревізійного управління України. URL: www.dkrs.gov.ua

11. Офіційний сайт Державної митної служби України URL: <http://www.customs.gov.ua>